

Sprawdzian 1. do rozdziału „Czerpiemy z tradycji”

Imię i nazwisko ..... Klasa .....

Instrukcja dla ucznia

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania od 1. do 5. Masz na to 20 minut.

Renata Hryń-Kuśmierk
Koniec i początek świata
(*fragm.*)

Dlaczego czas świąteczny płynie inaczej? Dlaczego świadomość nadchodzących świąt wprowadza atmosferę oczekiwania na coś niezwykłego? Odpowiedzi na te pytania należy szukać w przeszłości. W kulturach tradycyjnych, do których zaliczana jest również kultura dawnej społeczności chłopskiej w Polsce, wiedzę o świecie czerpano z obserwacji. Być może wnioski z niej płynące trudno byłoby nazwać naukowymi, ale pozwalały one uporządkować świat, w którym żył człowiek, zgodnie z pewnymi regułami. Zmiany zachodzące w przyrodzie, następujące po sobie pory roku, zamieranie i odradzanie się życia dostarczały człowiekowi wzorca zachowań, kształtowały jego wizję wszechświata. Opierała się ona na przekonaniu, że obok rzeczywistego świata istnieje inny, tamten świat, zamieszkały przez (...) duchy, dusze, demony, anioły i diabły. Spotkanie tych światów było możliwe w określonych terminach, wyznaczonych najczęściej zmianami pór roku, doby, rozpoczynaniem lub kończeniem ważnych prac w gospodarstwie czy cyklem życia człowieka.

Zwyczaje świąteczne w Polsce stanowią połączenie dawnej obrzędowości ludowej z liturgią Kościoła katolickiego. W tradycji chłopskiej zachowało się wiele przedchrześcijańskich wierzeń i praktyk związanych z uroczystościami, na przykład ku czci zmarłych przodków czy zaklinania urodzaju. Po zetknięciu z oficjalną doktryną religijną wypełniły się one nową treścią i w takiej formie zostały włączone do zwyczajów świątecznych.

Renata Hryń-Kuśmierk, *Polskie tradycje doroczne*, Poznań 2005, s. 6–7.

1. Dokończ zdanie. Wybierz literę A, B lub C.

Tekst Renaty Hryń-Kuśmierk ma charakter

A.	publicystyczny.
B.	informacyjny.
C.	reklamowy.

2. Tematem zamieszczonego fragmentu tekstu jest

- A. przyroda i zachodzące w niej zmiany.
- B. świat duchów, demonów i aniołów.
- C. pochodzenie polskich tradycji.
- D. czas obchodzenia poszczególnych świąt.

3. Oceń, czy poniższe informacje dotyczące tekstu są prawdziwe. Wybierz P, jeśli informacja jest prawdziwa, lub F – jeśli jest fałszywa.

a) Kultury tradycyjne wiedzę o świecie czerpią przede wszystkim z obserwacji natury.	P	F
b) Spotkanie świata ludzi ze światem istot nadprzyrodzonych było możliwe jedynie w momencie zmiany pór roku.	P	F
c) Wiele uroczystości ku czci zmarłych przodków to pozostałość wierzeń przedchrześcijańskich.	P	F
d) W polskiej kulturze tradycja chrześcijańska całkowicie wyparła dawne obrzędy ludowe.	P	F

4. Wypisz z tekstu przynajmniej jeden wyraz bliskoznaczny do słowa *zwyczaj*.

.....

5. Na podstawie tekstu *Koniec i początek świata* sformułuj w 2–3 zdaniach notatkę na temat pochodzenia polskich zwyczajów świątecznych. Nie cytuj!

.....

.....

.....

.....

.....

.....